

ସଂସ୍କୃତ କନ୍ଦହାସା ଶିକ୍ଷା

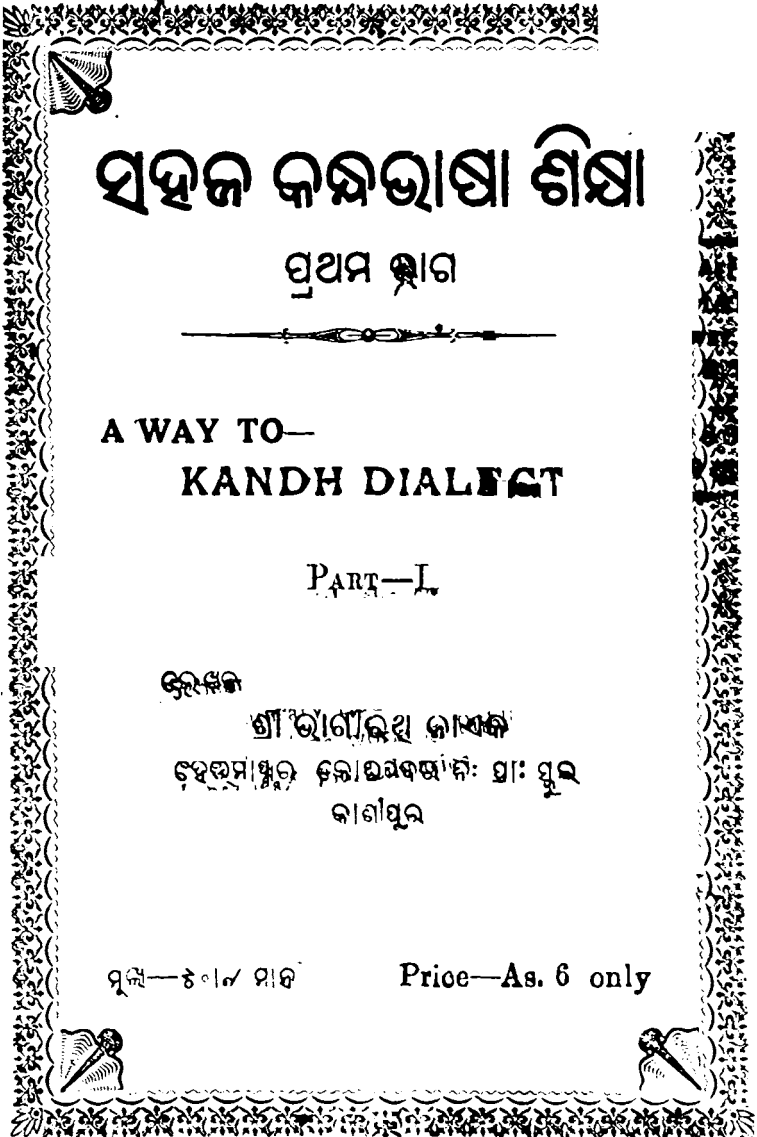
ପ୍ରଥମ ଭାଗ

A Way to Kandh Dialect.

PART—I

ଶ୍ରୀ ଭାଗୀରଥ ନାୟକ

ସହଜ କନ୍ଧଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

A WAY TO—
KANDH DIALECT

PART—I.

ଲେଖକ

ଶ୍ରୀ ଭାଗ୍ୟନିଧି ନାଥକ

ହେଉମାନ୍ନିକ କୋଉରବନ୍ଧୁ: ପ୍ରା: ସ୍ୱର
କାଶୀପୁର

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୧/୮ ମାତ୍ର

Price—As. 6 only

ପ୍ରକାଶକ—

କଳାହାଣ୍ଡିର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗୀୟ
ଡେପୁଟି ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ।

ମୁଦ୍ରାକର—

ଶ୍ରୀ କୁଂପାସିଷ୍ଟ ମିଶ୍ର
ମାନ୍ଦେଇର, କଳାହାଣ୍ଡି ଷ୍ଟେଟ ପ୍ରେସ
୧୯୪୭

Purchased with the assistance
of the Govt. of India Under the
Scheme of Special Assistance

Original in the possession of
Library MSS. Librarian in the

Shree Pratap Keshari Deo,
Maharaja & Ruler, Kalahandi State.

FOREWORD

The declaration of a prize of Rs. 100~~0~~³⁰-by our enlightened and popular Maharaja and Ruler Sree Sree Sree P. K. Deo, B. I., in 1945 for compiling a suitable book for learning the Kondh dialect prevailing in the Dongerlas (hilly portions of the State) acted as a stimulus for many primary school teachers of that area to make endeavours in that direction to win the prize. This is a matter of great joy that Sree Bhagirathi Naik, Head Master of Kooheipadar L. P. school in the Kashipur Zemindary was up and doing in fulfilling this noble desire of our Maharaja Saheb. He could compile three books in the Kondh dialect within a period of six months which is not a small credit for a primary school teacher. I gave him all possible help in arranging the subject matter of these three books in a scientific and systematic way. Of these three books, the first one dealing on words and phrases with their Oriya equivalents has been published under the kind patronage of our Maharaja Saheb, who has been

pleased to bear the entire expenses of its publication. We owe a great debt of gratitude to Maharaja Saheb for his munificence in the noble cause of the spread of education and learning. Thanks are also due to my friend Mr. Kedarnath Mahapatra, Press and Publicity Officer of the State who took great pains in revising the manuscript and supplying English equivalents of the words, but for which the utility of the book would have been confined to the Oriya knowing people alone. I firmly believe that this book and others to be published in near future will surely enable the readers to learn the dialect of the Kondhs who in majority live in the hilly tracts of the State and facilitate the upliftment of these illiterate and backward people by the dissemination of primary education and exchange of ideas and thoughts amongst them through the medium of their dialect.

Markanda Rath

Deputy Inspector of Schools,

17-1-46

Kalahandi State.

ନିବେଦନ

କଳାହାଣ୍ଡିର ବିଦ୍ୟାନୁଗ୍ରାଣୀ ଶ୍ରୀମାନ୍ ମହାରାଜ ସାହେବଙ୍କ ଆନୁଲ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତହୋଇ ଲେଖକ ଉକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ତାତ୍ତ୍ୱିକଅଞ୍ଚଳବାସୀ କନ୍ୟାମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବୃତ୍ତହେଲେ । ବହୁକାଳ କଠିନ ଯତ୍ନସମ୍ପାଦନରେ ଲେଖକ କନ୍ୟାଶିକ୍ଷାରେ କେତେକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ କରିବାପାଇଁ ସମର୍ଥହୋଇଛନ୍ତି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମଶ୍ରେଣୀ “ସହଜ କନ୍ୟାଶିକ୍ଷା” ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

କନ୍ୟାଶିକ୍ଷାରେ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କର ସଂକଳନପାଇଁ ଏକକ୍ଷତମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତହୋଇ ଉକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣକର୍ତ୍ତା ବହୁନ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାହାଣ୍ଡିର ମାନନୀୟ ମହାରାଜସାହେବଙ୍କ ଶିକ୍ଷାନୁଗ୍ରାଣୀତା, ମହାନୁଭବତା ଓ ପ୍ରଜାବାହୁଲ୍ୟର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନିଦର୍ଶକ । କନ୍ୟାଶିକ୍ଷା ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟରେ କୋଟେକଦ୍ୱାରା ବାସୀ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱ ମାତୁ ଆରମ୍ଭରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ଲେଖକ ତାଙ୍କଠାରେ ଚିତ୍ତଭରଣୀ । କଳାହାଣ୍ଡିର ଶିକ୍ଷାବିଭାଗୀୟ କର୍ମବୃତ୍ତ ଶ୍ରୀ ମାର୍କଣ୍ଡ ରଥ ଓ ପ୍ରଭୁଚନ୍ଦ୍ର କର୍ମବୃତ୍ତ ଶ୍ରୀ କେଦାରନାଥ ମହାପାତ୍ର ଏହିଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ ଶେଷମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶେଣୀବିଭାଗ, ସେମାନଙ୍କର ଇଂରେଜୀ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ, ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟଦାନ ଯୋଗୁଁ ଲେଖକ ସେମାନଙ୍କଠାରେ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶଦ୍ୱାରା ଗର୍ଭୀର ଅବେଶ୍ୟତା ଯାହା ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସକରୁଥିବା ଅସିଦ୍ଧିକ ଓ ଅନୁନ୍ନତ କରମାକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତା ପ୍ରସାରର ପଥ ପୁରସ୍ତେଇଲେ, ଲେଖକର ପରଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ଓ ଗ୍ରନ୍ଥପ୍ରକାଶର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ଲେଖକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରକାଶଦ୍ୱାରା ଜଳାହାଣ୍ଡି (କନ୍ଧାକ) ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଜୟପୁର ଓ ବୌଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ସଜ୍ୟବାସୀ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କନ୍ଧକର ପରମ କଲ୍ୟାଣ ସାଧକ ହେବାର ଆଶା କରାଯାଏ ।

ବନଂ

ଲେଖକ

ସୂଚୀ ପତ୍ର

Contents.	Pages.
୧—ମନୁଷ୍ୟ—The human beings.	1
୨—ଅଙ୍ଗମୟଙ୍ଗାଦି—The human limbs. ...	4
୩—ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ—The beasts and the birds.	6
୪—କୀଟ ଓ ପତଙ୍ଗ—The Worms and the insenots etc.	8
୫—ସ୍ୱପ୍ନମୟ—The reptiles.	9
୬—ବୃକ୍ଷ—The trees. . .	10
୭—ଲତା—The creepers. ...	11
୮—ଶମ୍ୟ ଓ ମାକ ମରଜି—The oorns and Vegetables.	12
୯—ବସ୍ତ୍ରାଦି—Clothes. ...	13
୧୦—ଅଳଙ୍କାରାଦି—Ornaments,	14
୧୧—ଧାତୁ—Metals. ...	14
୧୨—ମାସର ନାମ—Name of the months.	15
୧୩—କେତେକ ନିତ୍ୟ ଗୃହ୍ୟ କରାଯିବା ବସ୍ତୁ—Some articles of daily use.	15
୧୪—ଉପକରଣ ଓ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରାଦି The implements and the weapons ...	16
୧୫—କୃଷି ଉପକରଣାଦି—Agricultural impliments.	17
୧୬—ରୋଗାଦି ଓ ଔଷଧ—Diseases and medicines.	18
୧୭—ସମୟ—Time ...	19
୧୮—ବାର ଓ ଋତୁଆଦି—The days of the week and the seasons ...	20
୧୯—ଆକାଶ ଓ ଦିଗ—The sky and the four quarters of the Earth ...	20

୨୦—ପୃଥିବୀ ଓ ଜଳବାୟୁ—	The Earth and the climate.	21
୨୧—କାନ୍ଦ—	The Hindu Castes	22
୨୨—ଗୁଣାଦ—	Qualities	22
୨୩—ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟାଦ—	The articles of food ...	23
୨୪—ବିବିଧ ଶବ୍ଦାବଳୀ—	Miscellaneous words ...	24
୨୫—କ୍ରିୟା—	Verb ...	28
୨୬—ସଂଖ୍ୟା ଓ ମୁଦ୍ରା ତରମାଣ—	Number and Coins.	53

ସମ୍ବନ୍ଧ କରାଯାଇ ଶିକ୍ଷା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

୧—ମନୁଷ୍ୟ—The human beings.

ମନୁଷ୍ୟ—ମାନା (Manai)—Man.

ପିତା—ଆବା (Aba)—Father.

ମାତା—ଆୟା (Aya)—Mother.

ସ୍ୱାମୀ—ଡକ୍ରା (Dakra)—Husband.

ପତ୍ନୀ—ଡକ୍ରି (Dakri)—Wife.

ଭାଇ—ତାଇ (Tai)—Brother.

ଭଉଣୀ—ତାଙ୍ଗି (Tangi)—Sister.

ପୁଅ—ମିରିୟୁନ୍ (Miriyun)—Son.

ଝିଅ—ମାଙ୍ଗା (Manga)—Daughter.

ଚୋଷ୍ୟପୁଅ—ପୋଇକିନି ମିରିୟୁନ୍ (Poikini Miriyun)—

Adopted son.

ସାବତ ପୁଅ—ମିରିୟୁନ୍ (Miriyun)—Step son.

ସାବତ ମା—ଆୟା (Aya)—Step mother.

ସହରୁଣୀ—ତତା (Tada)—Co-wife.

ପିତାମହ—ବୁଢ଼ା ଆବା, ସର (Budha Aba or Sai)—Paternal
Grand father.
ଅଜା—ସର, ବୁଢ଼ା ଆବା (Do.)—Maternal.
Grand father.

ଆଇ—ବାଇ, ବୁଢ଼ି ଆୟା (Bai or Budhi Aya)—Grand-
mother.

ନାତି—ନାତି (Nati)—Grand son.

ନାତିଣୀ—ନାତିଣୀ (Natni)—Grand daughter.

ବଡ଼େଇ—କାଜାଆବା (Kaja Aba)—Elder brother of father.

କିକେଇ—ଇହାବା (Iohaba)—Younger brother of father.

ପିତୃସା, ମାମୁଁ—ମାମା (Mama)—Uncle (Father's sister's
husband, mother's brother).

ମଉସା—ଇହାବା (Iohaba)—Uncle—Mother's sister's
husband.

ମାଉଁ—ଆମା (Ama)—Mother's brother's wife, Aunt.

ଶୁଭା—ଇହାୟା (Iohaya)—Father's younger brother's wife.

ବଡ଼ମା, ବେଠେଇ—କାଜାୟା (Kajaya) Father's elder
brother's wife.

ପୁରୁଷ—ତାଇମିରିୟୁନ୍ (Taimiriyun)—Nephew.

ଝିଆରୀ—ତାଇମାଙ୍ଗା (Taimanga)—Niece.

ଶ୍ୱଶୁର—ପତି (Patli)—Father-in-law.

ଶାଶୁ—ପାୟା (Paya)—Mother in-law.

ଭଣେଇ—ଭଟ୍ଟ (Bhata)—Brother-in-law (sister's husband)

ଭଉଜ—ଆଉଠ୍ଟା (Auwa)—Elder brother's wife.

ନଣଦ—କୁଡ଼ିୟା (Kudiya)—Husband's sister.

ପୁଅ ବୋହୂ—କୁଡ଼ିୟା (Kudiya)—Daughter-in-law
(son's wife).

ଶାଳୀ—ନାଜି (Nanja)—Wife's sister (Sister-in-law).

ଶଳା, ଦିଅର—ମୀରନ୍ଦୟୁଁ (Mirndiyun)—Wife's brother,
Husband's younger brother.

ଦେବଶ୍ଵର—ହୁଶରିୟୁଁ (Husriyun)—Husband's elder brother.

ଜାତି, ବଣ୍ଡର—ତାଇ କୁଟୁମ୍ବା (Tai kutumba)—Kith and Kin,
Members of the same family.

କୁଟୁମ୍ବା—ଲୋକୁବାକା (Lokubaka)—Close relatives

ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ—ତାଇଭାଇ (Taibhai)—Successor, heir.

ଫା ପୁରୁଷ—ଆକୁଆବା (Akuaba)—Fore fathers.

ପୁରୁଷ—ଆବାୟା (Abaya)—Male.

ସ୍ତ୍ରୀ—ଆୟାସିକା (Ayasika)—Female.

ଜୁଆର—ଜାଣୁୟା (Januaya)—Daughter's husband.

ବାଳକ—କକାୟୁଁ (Kakayun)—Boy.

ବାଳିକା—ପଦା (Pada)—Girl.

ଶିଶୁ—ଇଚିଚିକାକାୟୁଁ (Ichiichikakayn)—Infant, child.

ଯୁବକ—ଦାଙ୍ଗିନିୟୁଁ (Danginiyun)—Young man.

ଯୁବତୀ—ଡାସିକାପଦା (Dasikapada)—Young woman.

ବୁଢ଼ା—ବୁଡ଼ାହା (Budhaha)—Old man.

ବୁଢ଼ୀ—ବୁଡ଼ିହି (Budhihi)—Old woman.

ବଧବା—ରାଣ୍ଡି (Randi)—Widow.

ବିଢ଼ାଳିକ—ଡିଙ୍ଗା ଦାଙ୍ଗାଡ଼ି (Dinda Dangadi)—Widower.

ଅନ୍ଧ—କାଣା (Kana)—Blind.

କାଲ—ବେରା (Bera)—Deaf

ଘଳା—କୁବଡ଼ା (Kubada)—Stammerer.

ଗ୍ରେଟା—ମେଟା (Meta)—Lame.

କୁଜା—କୁବଡ଼ା (Kubda)—Hump-backed.

ତେଜା—ପଡାତାୟୁ (Padatayu)—Tall.

ଟେଣ—ଟେଣ୍ଡ (Tend)—Cross-eyed.

ନୟୁସକ—ପେଜୁ (Peju)—Eunuch, Impotent.

କାମକ—କୁଜା (Kuja)—Dwarf.

୨—ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗାଦି—The human limbs.

ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ—ଅଙ୍ଗା କେୟୁକାଲୁ (Anga Keyukalu)—Limbs.

ଶରୀର—ଆଙ୍ଗା (Anga)—Body.

ମୁଣ୍ଡ—ତ୍ରାୟୁନ (Trayun)—Head.

ଶରୀର—ତ୍ରାୟୁକ୍‌ରିପା (Trayukhripa)—Skull, crown of the head.

କଟାକ—ମୁଞ୍ଜୁ (Munju)—Fore head.

ମୁଣ୍ଡ—ମୁମ୍ବୁ (Mumbu)—Face.

ଆଖି—କାଙ୍କା (Kanka)—Eye.

ଆଖିପତା—କାଙ୍କାମତା (Kankamata) Eye lid.

ନାକ—ମୁଙ୍ଗାଲି (Mungali)—Nose.

କାନ—କ୍ରିୟୁନ (Kriyun)—Ear

ନାକପୁଡା—ମୁଙ୍ଗାଲିକାଣି (Mungalikani)—Nostrils.

ଗାଲ—ଗେଲେୟାନ (Gelayan)—Check.

ଓଷ୍ଠ—ଲୁଡା (Luda)—Lips.

ଦାନ୍ତ—ପାଲକା (Palka)—Tooth.

ଜହ୍ନୁ—ବେନ୍ଦୁରି (Benduri)—Tongue

ବେକ—ହେରକି (Herki)—Neck.

କାନ୍ଧ—ନିପୁ (Nipu)—Shoulder.

କାଶ—କାକାକାରାଗ (Kakhakarag)—Armpit.

- ବାହୁ — ବାହା (Bahan) — Arm.
 କହ୍ନି — କହଣି (Kahani) — Elbow.
 ହାତ — କେସ୍କା (Keska) — Hand.
 ଆଙ୍ଗୁଳି — ବାଞ୍ଜୁ (Banju) — Finger.
 ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି — ଡଟାବାଞ୍ଜୁ (Databanju) — Thumb.
 ତୁଙ୍ଗା — ହୁତାବାଞ୍ଜୁ (Hutabanju) — Fore-finger.
 ମଧ୍ୟମା — ମାଦିନବାଞ୍ଜୁ (Madinibanju) — Middle-finger.
 ଅନାମିକା — ବଇରବାଞ୍ଜୁ (Bairibanju) — Ring-finger.
 କନିଷ୍ଠା — କଣାବାଞ୍ଜୁ (Kanabanju) — Little-finger.
 ମୁଠା — ମଠି (Mathi) — Fist.
 ନଖ — ଗରକା (Garka) — Nail.
 ମୁତ୍ର — ମୁଣକା (Munka) — Urine.
 ଶାଳ — ଗାମା (Gama) — Sweat.
 ଲଳ — ହୁପକା (Hupka) — Saliva.
 ଚର୍ମ — ତଲୁ (Talu) — Skin.
 ଶ୍ରେଣ — ଚିପଡାକି (Chipdaki) — Chest, breast.
 ପେଟ — ବାଣ୍ଡି (Bandi) — Belly.
 ପାକସ୍ଥଳୀ — ବାହ୍ୟା (Bahinyan) — Stomach.
 ନାଭି — ପୁଲିନି (Pulini) — Navel.
 ଅଙ୍ଗୁ — ଟେଡ୍ଲି (Tedli) — Waist.
 ଜଞ୍ଜି — କୁଦୁଗୁ (Kudugu) — Thigh.
 ଗୋଡ଼ — ଡୋଟି (Doti) — Leg.
 ଗୋଲୁ — ମେଣ୍ଡା (Menda) — Kneec.
 ଗୋଇଁ — ଗୁନା (Guna) — Heel.
 ତଳପା — ତାଲପାଉ (Talapaw) — Sole of the foot.
 ଗୋଡ଼ଗଣ୍ଡି — କିରିଲି (Kirili) — Ankle.

ବାଳ—ଗଣା (Bana)—Hair.

ନାଶ, ବାତି—ଶଣାୟା (Sanaya)—Moustache and Beard.

କାଡ଼, ଶିର—ହରକା (Hirka)—The pulse, the vein, artery.

ହୃଦୟ—ଜିହ୍ୱା (Jeew)—Heart

ସ୍ତନ—ରଞ୍ଗୁ (Rangu)—The female breast.

ତୁରୁତୁର—ତରଳାୟା (Tarlayan)—Lungs.

ମସ୍ତିଷ୍କ—ବସ୍କି (Biski)—Brain.

ରକ୍ତ—ନେତରି (Netari)—Blood.

ଘାତା, ମଇଳା—ପିଙ୍ଗା (Pinga)—Stool.

ହାଡ଼—ପେଡ଼ୁ (Pednu)—Bone.

କୋଳ—ଜଘାରି (Janghai)—Lap.

ଆଖିପିରୁଳା—ଡାଆ (Daa)—Eye ball.

ପଞ୍ଜର—ପଦରପେଡ଼କାୟା (Pandarapedkaya)—Rib.

ପିଠି—ଜେନୁ (Jenu)—Back.

ପିରୁ—ଟିକୁନିକୁନା (Tikunikuna)—Buttock.

୩—ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ—The beasts and the birds

ସିଂହ—ସିଂହ (Singha)—Lion.

ହାତୀ—ଆସ୍ତି (Asti)—Elephant.

କ୍ୟାଦ୍ର—କାଡ଼ାନି (Kadani)—Tiger.

ଘୋଡ଼ା—ଘୋଡ଼ା (Ghoda)—Horse.

ବଘ—ସଂହକୋଡ଼ି (Sandhakodi)—Bull.

ବଳଦ—କୋଡ଼ି (Kodi)—Ox, the bullock.

ଗାଈ—ଗାଈକୋଡ଼ି (Gaikodi)—Cow.

ବାହୁଣ୍ଡ—ଡାଲୁ (Dalu)—Calf.

- ମହୁଝ—କଡ଼ୁ (Kadru)—Buffalo.
 ଫୋଡ଼—ପଦ୍ମ (Padhu)—A bull buffalo.
 ମେଣ୍ଢା—ମେଣ୍ଢା (Mendha)—Sheep, ram.
 ଖେଳ—ଗୋର (Gori)—Goat.
 ବିରାଡ଼—ବିରାଡ଼ (Bilaie)—Cat.
 କୁକୁର—ନେହୁଡ଼ି (Nehudi)—Dog.
 ହିରଣ—ହିରଣୀ (Hirni)—Deer.
 କୌରୁ—କୁରୁହୁ (Kuruhu)—A kind of deer.
 ଶରୀ—କାଡ଼ାହା (Kadaha)—Hare, rabbit.
 ଗେଡ଼ା—ଗଦା (Gada)—Wolf.
 ଭଲୁ—ଭଲୁ (Bhalu)—Bear.
 ଓଟା—ଓଟା (Ota)—Camel.
 ପଞ୍ଜେ—ପଞ୍ଜେ (Pajee)—Pig.
 ମାଙ୍କଡ଼—କଞ୍ଜା (Kanja)—Monkey.
 ଟିଲିଅର୍ଲି—ଟିଲିଅର୍ଲି (Tiliarli)—Squirrel.
 କୋଲିଆ—କୋଲିଆ (Kolia)—Jackal.
 କୋକ—ଶିପୁଲନାକା (Sipulnaka)—Fox.
 ନେଉଳ—ମାରାହା (Maraha)—Mongoose.
 ମୂଷା—ଅର୍ଲି (Arli)—Rat.
 ସିଡିଡି—ସିଡିଡି (Sitidi)—Mouse.
 ମେଣ୍ଢାଡ଼ା—ମେଣ୍ଢା ଡାଲୁ (Mendha Dalu)—Lamb.
 ଖେଳିଡ଼ା—ଗୋର ଡାଲୁ (Gori Dalu)—A young goat, kid.
 ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି—ଲେଙ୍ଗୁଡ଼ି (Lengudi)—Tail.
 ଖୁର—କୁରା (Kura)—Hoof.
 ପଟା—ପଟା (Pata)—Bird.
 କୁଗୁରୀ—କୁଗୁରୀ (Kuguri)—Dove.

କାଉ—କବା (Kaba)—Crow.

କେରୁ—କର୍କଟ (Karkati)—Owl.

ଗାଘ—ପରୁଆ (Parua)—Pigeon.

ହଂସ—ଆସୁଆ (Asua)—Gander.

କାଳପତ୍ତୀ—ଲେଡକା (Ledka)—Hawk.

ବନ୍ଦ—ବନ୍ଦାତକ (Bandataka)—Crane, a heron.

ବାଦୁଡ଼ି—ପଦୁଡ଼ିକା (Padudika) Bat.

ମୟୂର—ମେଲୁ (Melu)—Peacock.

ଶାଗୁଣା—ରାମଣା (Ramna)—Vulture.

ସାରସ—କୁରୁଡୁ (Kurudu)—The large Indian crane.

ଶୁଆ—କେଟାକୁରା (Ketakura)—Parrot.

ଶାଘ—ଗୋଡ଼ମ୍ବୀ (Godambi)—A species of the myna.

ବରବଟିଆ—ବେଡସ୍କାପଟା (Bedskapata)—Sparrow.

କୁକୁଡ଼ା—କୟ (Kau)—Hen.

ଡେଣା—ମାରା (Mara)—Wings.

ଅଣ—ଗୁଡ (Guti)—Beak.

ଡମ୍—ତାଲ (Tala)—Egg.

ପଣ—ମାରାକେଲକା (Marakelka)—Feathers.

୪—କୀଟ ଓ ପତଙ୍ଗ

The Worms and the insencts etc.

କୀଟ—ପିଡକା (Pidka)—An insect, worm.

ହାଲିଆ—ହାର୍ଲା (Harla)—An ant

ପେନୁ—ପେନକା (Penu, Penka)—The louse.

ନିଟ (ନିଟ)—ଉପି (Upi)—A nit.

ହେଣ୍ଡା—ହୁନ୍ଦା (Hunda)—A snail.

ହୋକ—ହୁଟା (Huta)—A weevil.

ଗୋବରଗୋବ—ଡାପିଡିକା (Dapiddika)—The worms living in cowdung.

ଗାମୁକା—ଗୋଲି (Gholi)—The shell of a snail.

ବିହାନ—ବୁହା (Bwihan)—A grasshopper.

ମାହୁ—ବୁହା (Bwihan)—A fly.

କୁକୁକ୍‌କା—କୁକୁକ୍‌କି (Kudukuti)—A fire fly.

ଗୋପେରି—ଗୋପେରି (Goperi)—A grasshopper.

ଲିମ୍‌ବୁ—ଲିମ୍‌ବୁ (Limbu)—The white ant.

କ୍ରିୟାବିନ୍‌ହା—କ୍ରିୟାବିନ୍‌ହା (Kriyabinha)—The bee.

ପୁବୁଲି—ପୁବୁଲି (Pubuli)—The butterfly.

ଭାନ୍ରାବିନ୍‌ହା—ଭାନ୍ରାବିନ୍‌ହା (Bhanrabihan)—The black bee.

ବାନାପିଡିକା ବା ଦାନ୍‌ଲି (Banapidka or Danduli)—The caterpillar.

୫—ସରୀସୃପ—The reptiles.

ରାଚୁ—ରାଚୁ (Rachu)—A snake

ହେଣ୍ଡା—ହୁନ୍ଦା (Hunda)—The conch-shell.

ମୁଙ୍‌ଗୁରି—ମୁଙ୍‌ଗୁରି (Munguri)—A crocodile, An alligator.

ଲାଡାନା—ଲାଡାନା (Ladana)—The earth worm.

ନାଗରାଚୁ—ନାଗରାଚୁ (Nagarachu)—The cobra.

ପାନା—ପାନା (Pana)—The frog.

କେଶକେରି—କେଶକେରି (Keshakeri)—A centipede.

କୂପି—କୂପି (Kupi)—A crab.

କଚକଚିଆ—କଚୁକୁପି (Kachakupi)—A scorpion.

ମାଛ—ମିନୁ (Minu)—Fish.

ମାଛମାଙ୍କେ—ମିଣକା (Minka)—The fishes.

୭—ବୃକ୍ଷ—The trees

ବୃକ୍ଷ—ମାର୍କା (Marka)—A tree

ଆମରୁଛ—ମାହାମାର୍ନୁ (Mahamarnu)—Mango tree

ପଣସଗଛ—ପଣସାମାର୍ନୁ (Pansamarnu)—Jak fruit tree.

ବରଗଛ—ପ୍ରଡିମାର୍ନୁ (Pradimarnu)—Banyan tree.

ତାଳଗଛ—ତାଳମାର୍ନୁ (Talamarnu)—Palm tree.

ଖଜୁରଗଛ—ଖଜୁରମାର୍ନୁ (Khajurimarnu)—Datepalm tree.

ନଡିଆଗଛ—ନାଡିଲିମାର୍ନୁ (Nadilimarnu)—Cocoanut tree.

ଅଣ୍ଡୁଗଛ—ପିପ୍ଡିମାର୍ନୁ (Pipdimarnu)—Peepul tree.

ଗୁଆଗଛ—ଗୁଆମାର୍ନୁ (Guamarnu)—Betel-nut tree.

କଦଳୀଗଛ—ତାଡିମାର୍ନୁ (Tadimarnu)—Plantain tree.

ଜାମୁଗଛ—ଜାମୁମାର୍ନୁ (Jamumarnu)—Guava tree.

କମଳାଗଛ—କାମାଳମାର୍ନୁ (Kamalamarnu)—Orange tree.

ଲେମୁଗଛ—ଲିମୁମାର୍ନୁ (Limumarnu)—Lemon tree.

କପା—ପାର୍ଟି (Parti)—Cotton.

ବେତ—ବେଡି (Bedhi)—Cane.

ଡେନ୍ଦୁଳି—ଲେଲି (Leli)—Tamarind.

ଡମ୍ବିର—ଡୟା (Taya)—Fig tree.

ଆଣ୍ଡ—ଡେଣ୍ଡ (Denda)—Sugarcane.

ସପୁର—ସପୁର ପାଣାସା (Sapuripanasa)—A pine-apple.

ଶାଳ—ହାରି (Hargi)—Sal tree.

ପିଆଶାଳ—ବିଜା (Biza)—A kind of tree (Piasal).

ସିମ୍ବଲ—ଲେକ୍ (Lek)—Silk cotton tree.

ସଲଡ—ହେକା (Heka)—A kind of wine-producing tree.

ପୁମ୍ପ—ମୁଲି (Muili)—A kind of tree, (*Butea frondosa*)

ମିନିଆ—ମିଣିଆ (Minia)—A kind of tree.

ବ୍ୟୁରୁ—ଡେରୁ (Deru)—Bamboo.

ଶାଖାଶାଖି—କମା (Kama)—Branches and twigs.

ଫୁଲ—ପୁଙ୍ଗା (Punga)—Flower.

ଫେଲ—ମାର୍ନାଚ୍‌ହେଲି (Marnachheli)—Bark.

ଫେର—ହିରୁ (Hiru)—Root.

୨—ଲତା—The creepers

ଲତା—ମାଡା (Mada)—The creeper.

ଶିରୁ—ହୁରୁମି (Hurumi)—The kidney, bean.

କୁମୁଣ୍ଡା—କୁମୁଣ୍ଡା (Kumunda)—A pumpkin.

ଗୋରିକୁମୁଣ୍ଡା—ଗୋରିକୁମୁଣ୍ଡା (Gorikumunda)—A species of
grey coloured pumpkin.

ଧୁଡ଼ୁଙ୍ଗା—ଧୁଡ଼ୁଙ୍ଗା (Jhudungaya)—A kind of bean.

କଟିନ—କାଟିନ (Katin)—A kind of pulse.

ବିରି—ବିରି (Brihi)—A kind of pulse.

ମୁଗା—ମୁଗା (Muga)—A kind of pulse.

କୋଳଥ—କୋଳଥା (Kolathan)—Kultha, gram.

୮—ଶସ୍ୟ ଓ ସାକ ସବଜି

The corns & vegetables.

ଶସ୍ୟ—ଆଳା (Anna)—Corn.

ଧାନ—କୁଲି (Kuli)—Paddy.

ମାଣ୍ଡିଆ—ମାଣ୍ଡିଆ (Mandia)—A kind of small gram,
(Eleusine coracana).

ଗହମ—ଗହଁ (Gahan)—Wheat.

ଡାଲ—ଯାୟୁ (Jayu)—Dal.

ଅଟା, ମଇଦା—ଗୁଣ୍ଡା (Gunda)—Flour.

ବୁଟ, ମଟର—ଶାଣ (Sana)—A kind of pea, gram.

ମକା—ଜନା (Jana)—Maize.

ସୋରଷ—ହାର୍ସୁ (Harsu)—Mustard.

ସରି—ମାଇକାକା (Maikaka)—Sesamum seed.

ଅଳସୀ—ଆଡସିନ (Aḍsin)—A kind of oil seed.

କାକୁ—ଆରକା (Arka)—Panicum italicum.

କୋହକା—କୋହଡ଼ା (Kohada)—A kind of Mandia,

କେଜଜନା—କାଆଜନା (Kaaajana)—Maize.

ମରିଚ—ମିର୍ଚା (Mircha)—Chillies.

ତେଲୁଲି—ଲେଲି (Leli)—Tamarind.

ଦିଆଳ—ନେତାରିଉଲି (Natariulli)—Onions.

ଉଲି—ଉଲି (Ulli)—Garlic.

କନା—କୁନା (Kuna)—Yan.

କନମୂଳ—ସୁଶୀକୁନା (Ranikuna)—The sweet potato.

ଆଳୁ—ଆଲୁକୁନା (Alukuna)—Yan.

ଆରୁ—ହାପାନ (Hapan)—Arum.

- ବାଲଗଣ—ହେୟା (Heyna)—Brinjal.
 ମୂଳା—ମୂଳା (Mulan)—Radish.
 ପଲକଦଣ୍ଡ—ପେଜା (Peja)—Tomato.
 ଶାଗ—କୁଚ (Kucha)—Greens.
 ଶାଗବଜ୍ର—କୁଚ (Kucha)—Greens.
 ଖଟା—କଣାସି (Kanasi)—A kind of spinage or spinach.

୯—ବସ୍ତ୍ରାଦି—Clothes

- ହେନ୍ଦ୍ରାଗନ୍ଦା—ହେନ୍ଦ୍ରାଗନ୍ଦା (Hendraganda)—Clothes.
 ହେମ୍ବୁରି—ହେମ୍ବୁରି (Hemburi)—Dhoti, Cloth.
 କେସୁ—କେସୁ (Kesu)—Chadar, A wrapper.
 ଗନ୍ଦା—ଗନ୍ଦା (Ganda)—A coarse wrapper.
 ଡୋପି—ଡୋପି (Todpi)—A cap.
 କୋଟ,
 ଶାଫିଜ,
 ବେଞ୍ଜି } —ଆଙ୍ଗି (Angi)—Coat, Shirt, Banian.
 ପକେଟ—ମରାଣ (Maran)—A pocket.
 କାଶାଲଦାର—କାଶାଲଦାର (Kashaladar)—Napkin.
 ଗଙ୍ଗାରି—ଗଙ୍ଗାରି (Gangari)—A blanket.
 ପାଚିଆ—ପାଚିଆ (Pachia)—A coarse dhoti.
 ଶାଲ—ଶାଲୁ (Salu)—A shawl.
 ଟପାରି—ଟପାରି (Topari)—A turban, Pugree.
 ଜାଲି—ଜାଲି (Jali)—Mosquito eurtains.
 କାବ୍ରିପାଟୁ—କାବ୍ରିପାଟୁ (Kabripatu)—Chintz
 ରେସମି—ରେସମି (Resmi)—Silk.

ମଠା—ଗହପତି (Ganhapati)—Cloth made of tassar or
raw silk.

ପାଟି—ପାଟୁ (Patu)—Silk, Tassar.

୧୦—ଅଳଙ୍କାରାଦି—Ornaments

ଅଳଙ୍କାର—ସାଜୁ (Saju)—Ornament.

ହାର—ମାଣିହାର (Manihara)—Neck-lace.

ମୁଦି—ମୁଦି (Mudi)—Ring.

କଳା—ପାଜା (Paja)—Anklet.

ବାହୁବନ୍ଧ—ବାହୁବନ୍ଧା (Bahubandha)—A kind of ornament
for the arm.

ଚୁଡ଼ି—ଗାଜୁଲି (Gajuli)—Churri, Bracelet.

ନାକବଣି—ନାକବେଶଣି, ଆଦିକମ୍ବୁ (Nakbesani, Adikambu)—
An ornament for the nose.

ମଲ୍ଲକଟି—ପଙ୍ଗୁ (Pangu)—A kind of ear ornament.

ପଦ୍ମ—ଆଦୁ (Andu)—An ornament for the foot.

୧୧—ଧାତୁ—Metals

ସୁନା—ମୁର୍କା (Murka)—Gold.

ରୂପା—ରୂପା (Rupa)—Silver.

ତମ୍ବା—ତମ୍ବା (Tamba)—Copper.

ପିତଳ—ପିତ୍ତଳା (Pitada)—Brass.

ଶିଂସା—ଶିସୁଆ (Sisua)—Lead.

ହିଣ—ସିମାଲହା (Simalaha)—Tin.

ପଥର—ବାଲି (Bali)—Stone.

କଂସା—କଞ୍ଜା (Kasa)—Bellmetal.

ଲୁହା—ଲହ (Laha)—Iron.

ଗନ୍ଧକ—ଗାନ୍ଧକ (Gandki)—Sulphur.

ଦଣ୍ଡ—ଡେଣ୍ଡୁ, ଫୁଲରୁପା (Dendu, Phularupa)—Aluminium.

୧୬—ମାସର ନାମ—Names of the months

ବୈଶାଖ—ବେଶା (Besa)—Baishakha (April-May).

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ—ଜ୍ୟେଷ୍ଠି (Landi)—Jesthha (May-June).

ଆଷାଢ଼—ଆଷାଢ଼ା, ଗୁଣ୍ଡିଚା (Asada, Gundicha)—Ashadha
(June-July).

ଶ୍ରାବଣ—ଚନ୍ଦ୍ରଶା (Baudapana)—Srabana (July-August).

ଭାଦ୍ରବ—ଭଦ୍ର (Bhad)—Bhadra (August-September).

ଆଶ୍ୱିନ—ସରସ (Dasara)—Ashwina (September-October).

କାର୍ତ୍ତିକ—କଥାଲ (Diali)—Kartika (October-November).

ମାର୍ଗଶିର—ପଣ୍ଡ (Panda)—Margashira (November-
December).

ପୌଷ—ପୁଷ (Pusa)—Pousa (December-January).

ମାଘ—ମାଗା (Maga)—Magha (January-February).

ଫାଲ୍ଗୁନ—ଫାଲ୍ଗୁଣ (Paguna)—Phalguna (February-March).

ଚୈତ୍ର—ଚେତ୍ର (Chetra)—Chaitra (March-April).

୧୭—କେତେକ ନିତ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବସ୍ତୁ—

Some articles of daily use

ଗଟ—କାଟେଲି (Katele)—Cot, Bedstead.

ଚୌକ—କୁରୁଚି (Kurnohi)—Chair.

ବିରି—ଆଜିଡିମ୍ବୁ (Ajidimbu)—Bottle.

ଟଳ—ପାତା (Pata)—A foot stool.

ଛତା—ପଟାଗୁଦୁଗୁ (Patagudugu)—Umbrella.

ପତଳଛତା—ହତା (Hata)—An umbrella made of leaves.

ବଡ଼ି—ବଡ଼ା (Badga)—Stick.

ଅଗ୍ନି—ହିଚୁ (Hichu)—Fire.

ପୋତା—ପାଣ୍ଡିଆ (Pandia)—Shoe.

କଠୁଆ—କଟୁଆଁ (Katuan)—Wooden sandals.

ହେପୁରିମୁଥା—ହେପୁରିମୁଥା (Hepurimutha)—A broom.

ଥାଳୀ—ଶାଡୁଆ (Sadua)—Plate.

ଶିକା—ଶିପା (Sipa)—A bell metal cup.

ଗୁଙ୍କା—ଗୁଙ୍କା (Gunka)—A bowl made of bell-metal.

ଗାସ—ଗିଲାସା (Gilasa)—Tumbler, Glass.

ଲଟାରୀ—ଲଟର (Latar)—Lantern.

ମସାଲ—ଡିନ୍ଦି (Lindi)—A torch.

କାଡିଆଲାହ—କାଡିଆଲାହ (Kadia Laha)—Cauldron.

ଡାକା—ଡାକା (Daka)—An earthen cooking pot.

ପେଡା—ପେଡା (Peda)—Chest, Box.

ଅଗା—ଗଣି (Gani)—Gunnybag.

ପିତା—ଜମା (Jama)—A low wooden stool.

ମୁଦା—ମୁଦା (Mudha)—A brass water-vessel.

ନକ୍ଷିତବ୍ଲା—ନକ୍ଷିତବ୍ଲା (Nakhitabla)—A metal cooking-vessel.

୧୪--ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରାଦି—The implements and the weapons

କଟାରୀ—କଟାରୀ (Katari)—Knife.

କଟ୍ରି—କାଟ୍ରି (Katri)—Scissors.

ଶାବଳ—ହାବଳ (Habila)—Crowbar.

କଞ୍ଜୁ—ଖଞ୍ଜି (Khanjri)—A gorse hook, bill hook.

ଦା—ଡବେଲି (Dabeli)—Sickle.

ଘେଟ ଟାଙ୍ଗିଆ—ଉନା ଟାଙ୍ଗିଆ (Una Tangia)—Hatchet.

କୁନଡି—କ'କାକାଡଲି (Kajakadli)—Axe,

କୋଡି—କଡଗୀ (Kadagi)—Shovel.

କରଡ଼—କରଡ (Karat)—Saw.

ଖଣ୍ଡା—ଖଣ୍ଡା (Khanda)—Sword.

ବାଣୀ—ବାଲବଡଗା (Balabadga)—Spear.

ବୁଞ୍ଜି—ସୁଜା (Suja)—Needle.

ଆପକା—ଆପକା (Apka)—Arrow.

ଧଲୁ—ଘୋଲୁ (Yulu)—Bow.

ଗୁଣ—ବାଚା (Bacha)—A bow-string.

ଗନ୍ଧକ—ନାଲି (Nali)—Gun.

ଫେରାଙ୍ଗି—ଫେରାଙ୍ଗି (Ferangi)—Cannon.

ଗୁଲି—ଗୁଲି (Guli)—Bullet.

ଦାରୁ—ଦାରୁ (Daru)—Gunpowder.

ହାସି, ହାତୁଡ଼—ତସ୍ପା (Taspa)—Hammer, carpenter's adze.

ବିନ୍ଧଣ (ବିନ୍ଧଣା)—ବିନ୍ଧଣା (Bindhana)—Chisel.

ଟେରିନାଦି—ଟେରିନାଦି (Terinadi)—A gimlet, An auger.

୧୫—କୃଷି ଉପକରଣାଦି—Agricultural impliments.

ନାଙ୍ଗେଲି—ନାଙ୍ଗେଲି (Nangeli)—Plough.

ସାଦା—ସାଦା (Sada)—Yoke

ମାର୍ଚୁ—ମାର୍ଚୁ (Marchu)—Rope for
tying the plough to the yoke.

ଡାରିବଡ଼ା (Haribadga)—A goad (stick) for urging cattle.

ଦୁଆଁ (ଦାମା)—Dama—A halter to tie up cattle.

ଧାନଶେଳା ବାଡ଼ (ଧକ୍‌ବାରଡ଼)—ଡେକିବର୍ଦ୍‌ଗି (Dekiburdgi)—
A pole used while thrashing paddy.

ଶିକା—ହିକାମାଡ଼ାୟା (Hikamadayan)—Sling.

ମଇଦଟା—ପଟାକୁପୁରୀ (Patakupuri)—A kind of harrow.

୧୭—ରୋଗାଦି ଓ ଔଷଧ—

Diseases & Medicine

ରୋଗ—ରୋଗବତା (Rogabata)—Disease.

ଜର—ଲମ୍ବେରୀ (Lamberry)—Fever.

ବସର—ଆୟାଲମ୍ବେରୀ (Aya lamberry)—Small pox.

ଗୋଦର—କାଜାକଡ଼ା (Kajakada)—Elephantiasis.

ଯାଦୁ—ତାଦୁ (Tadu)—Ringworm.

କୁଣି ଆ—ଖାରଡ଼ା (Kharada)—Itches.

ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା—ତାର୍କାବିଷା (Tarkabisa)—Headache.

ଆଖିବ୍ୟଥା—କାନ୍‌ବିଷା (Kanubisa)—Ophthalmia.

ଦେହବ୍ୟଥା—ବାଣ୍ଡିବିଷା (Bandibisa)—Belly ache; colic pain.

କଫଶର୍ମି—ଡବ୍‌କରୀ (Dubkaree)—Cold.

ବାନ୍ତି—ହାତକ (Hapki)—Vomiting.

ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ—ଜିରାହେଲେ (Jiraahele)—Indigestion.

ସାତା—ବାଣ୍ଡି ଆସ୍ତାତେ (Bandiastate)—Evacuation of the
bowels.

ମମ୍‌ଗୁଡ଼ା—ମୁତେଇସିକା (Muteisika)—A kind of disease.

ଧା—ଗାଡ଼ା (Gaha)—Sore.

- ପୁଳ—ସିଉଂସା (Siunsa)—Pus.
 ହିଙ୍ଗ ଶି—ମୁଚି (Muohi)—Mucous of the nose.
 ଦଣ୍ଡା—ପିଙ୍ଗା (Pinga)—Dung.
 ମୁଟ—ମୁଣାକା (Munaka)—Urine.
 ମଳ—ମାଚି (Maohi)—Dirt, filth.
 ଔଷଧ—ଓଷା (Ossa)—Medicine.
 ପୁଲ୍ଲ—ଓଷଟଡା (Osstada)—Pill.
 ଗୁଣ୍ଡ—ଗୁଣ୍ଡା (Gunda)—Powder.

୧୭—ସମୟ—Time

- ମାସ—ମାସା (Masa)—Month.
 ବର୍ଷ—ବର୍ଷ (Barsa)—Year.
 ସକାଳ—ଲାଏସୀ (Laesi)—Morning.
 ସଂଧ୍ୟା—ମିନିଆଲା (Miniala)—Evening.
 ପୂର୍ବାହ୍ନ—ଲାଏସୀ (Laesi)—Fore-noon.
 ଅପରାହ୍ନ—ମେଦାନା (Medana)—Afternoon.
 ଦିନ—ଦିନା (Dina)—Day
 ରାତି—ଲୟାନା (Layan)—Night.
 ପୂର୍ଣ୍ଣିମା—ପୁନି (Puni)—Full Moon day.
 ଅମାବାସ୍ୟା—କାର୍ଡକି (Kardki)—The day of change of the
 moon
 ଆଜି—ଇଞ୍ଜୁ (Injue)—To-day.
 ଗତକାଳ—ରେୟଲ (Reilah)—Yesterday.
 ଆସନ୍ତକାଳ—ବିଆ (Bia)—To-morrow.
 ଗତ ପରଦିନ—ରାହାଲା (Rahala)—Day before yesterday.

ଆସନ୍ତା ପରଦିନ—ମାଏ (Maye)—Day after to-morrow.
ଏବେ—ନିଏ (Niye)—Now.

୧୮--ବାର ଓ ଋତୁଆଦି.

The days of the week and the seasons.

ରବିବାର—ଆଦିବାସ (Adibāra)—Sunday.
ସୋମବାର—ସମବାସ (Sombara)—Monday.
ମଙ୍ଗଳବାର—ମଙ୍ଗଡାସ (Mongdara)—Tuesday.
ବୁଧବାର—ପୁଡାସ (Pudara)—Wednesday.
ଗୁରୁବାର—ଲୋଚିବାସ (Lochibara)—Thursday.
ଶୁକ୍ରବାର—ଶୁକ୍ରବାସ (Sukrabara)—Friday.
ଶନିବାର—ଶନିବାସ (Sanibara)—Saturday.
* ଋତୁ—ବେଡ଼ା (Beda)—Season.
ଶର—ଜେଟା ବେଡ଼ା (Jeta Beda)—The summer.
ବର୍ଷା—ପିୟୁ ବେଡ଼ା (Pieu Beda)—The rainy season.
ଶୀତ—ପେନି ବେଡ଼ା (Peni Beda)—The winter.

୧୯--ଆକାଶ ଓ ଦିଗ

The sky and the four quarters of the Earth.

ଆକାଶ—ଶାଗୁଲେଅ (Sagulea)—The sky.
ସୂର୍ଯ୍ୟ—ବେଡ଼ା (Beda)—The sun.
ଚନ୍ଦ୍ର—ଲେଜୁ (Lenju)—The moon.

* N. B.—ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ତିନି ଋତୁ—The Kandhas have names for three seasons only.

ହୁକ୍କା—ହୁକ୍କା (Hukka)—The east.

ଜିକ୍ତା—ଜିକ୍ତା (Jikta)—The lightning.

ବିଜି—ବିଜି (Biji)—The thunder.

ମେଘ—ମାଗୁ (Sagu)—The cloud.

*ପୂର୍ବ—ବେଦାହାଣୀ ବାକି (Bedahāṇi Baki)—East.

ପଶ୍ଚିମ—ବେଦାହାଣୀ ବାକି (Bedahāṇi Baki)—West.

୨୦--ପୃଥିବୀ ଓ ଜଳବାୟୁ--

The Earth & the Climate.

ପୃଥିବୀ—ଧରତୀ (Dhartani)—The Earth.

ସମୁଦ୍ର—ସମୁଦ୍ର (Suunduri)—The sea.

ପାତାଳ—ଧରତୀନିଧି (Dharatanidai)—The under world
or the infernal region.

ରାଜ୍ୟ—ରାଜ (Raji)—Country.

ତାଳିକା—ତାଳିକା (Talka)—Jurisdiction, Province, Circle.

ନଦୀ—କାତା (Kada)—A river.

କାକାଦା—କାକାଦା (Kajakada)—A big river.

କାହାରି—କାହାରି (Kajaharu)—A mountain.

ପାହାଡ଼—ପାହାଡ଼ (Pabali)—A hill.

ହେଚା—ହେଚା (Hecha)—A rocky ground.

ବାଲି—କାତାବାଲି (Kadabali)—Sand.

ଗାମ—ନାଟ, ନାୟୁ (Nat, Nayu)—A village.

ଦୁନ୍ଦରା—ଦୁନ୍ଦରା (Dundara)—Mist, fog, haze.

ଶୀତ—ପେନି (Peni) Cold, cool

* N. B.—ଏ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଦିଶୁଥିବା ଦିଗ—The Kandhas have
names for two directions only.

ଜାଣି—ଏୟୁ (Alyue)—Water.

ବର୍ଷା—ପିୟୁ (Pieu)—Rain.

ତାଗ—ଟାଗ (Taga)—Sunshine, Sun beam.

୨୧—ଜାତି—The Hindu castes

ଜାତି—ଜାତି (Jati)—Caste.

ବାମିନୀ—ବାମିନୀ (Bamini)—Brahmin.

ରାଜା—ରାଜା (Rajan)—Kshatriya.

ଗୋଡ଼ା, ଗଉଡ଼ା—ଗଉଡ଼ା (Gurdka)—Cowherd, Milkman.

ତେଲି—ତେଲି (Teli)—Oilman.

କୋଉଟା—କୋଉଟା (Koyuta)—Fisherman.

ବଣ୍ଡିରୀ—ବଣ୍ଡିରୀ (Bandiri)—Barber.

ବେବାରୀ—ବେବାରୀ (Bebaria)—Trader, Merchant,
Goldsmith.

ରାୟି—ରାୟି (Raity)—Farmer.

କମ୍ବରୀ—କମ୍ବରୀ (Kameeri)—Black smith.

କୁମ୍ଭାର—କୁମ୍ଭାର (Kumari)—Potter.

ଡମ୍ବା—ଡମ୍ବା (Duma)—Domb.

ଘାସି—ଘାସି (Gahi)—Ghasi, (people of the sweeper caste).

ଜୋଡ଼ିଆ—ଜୋଡ଼ିଆ (Jordka)—Jhodia.

କରଣି—କରଣି (Karani)—Karan (writer-caste).

ମେଡ଼ା—ମେଡ଼ା (Medra)—Medra.

୨୨--ଗୁଣାଦି—Qualities.

ଦୟା—ଦୟା (Darini)—Kindness, Mercy.

ସାଧୁତା—ସାଧୁ (Sudu)—Honesty.

ମନୁଷ୍ୟ—ମାନି (Mani)—Affection.

ବିଚାରକ } —ବୁଦି (Budi)—Knowledge.
ଜ୍ଞାନ

ଶାନ୍ତ—ନୌହାୟନୁ (Nahaynu)—Innocent, Peaceful

ସନ୍ତୋଷ—ନିହିଜିହାତାତେ (Nihijiuhatate)—Satisfaction,
Contentment.

ଆନନ୍ଦ—ରାହାନ୍ (Rahan)—Joy, Happiness.

ଗର୍ବ—ବଡ଼ପଣିଆ (Badapania)—Pride.

ରାଗ—କାନ୍ଦରା, ଗିହାରା (Kandari, Gijhara)—Anger, Rage.

ଦୁଷ୍ଟତା—ପଟକାରୀ (Patkari)—Wickedness.

ଈର୍ଷା—ଡାହାରିଆ (Daharia)—Envy, Spite, Malice.

୨୩—ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟାଦି—The articles of food.

ସ୍ବଚ୍ଛ—ମାଣ୍ଡୁରୁ (Manduru)—Boiled rice.

ଦୁଧ—ପାଲୁ (Palu)—Milk.

ଲହୁଣୀ—ଲହଣୀ (Lahani)—Butter.

ହେନା—ସେନା (Sena)—Cheese.

ଗିଅ—ଗିଉ (Giu)—Clarified butter, Ghee.

ଦହି—ଦେହି (Dehi)—Curd.

ଧୁଟି ପିଠା ଆଦି—ହେରାଆ (Heraa)—bread, Cake etc.

ମିଠାଇ—ଲଡୁ (Ladu)—Sweetmeat.

ଆରୁର—ଆମିଲି (Amili)—Pickle.

ଡାଲି—ଯୋୟୁ (Yoyu)—Dal. (split pulse cooked as food)

ତରକାରୀ—କୁଚା (Kucha)—Curry.

ଲୁଣ—ହାୟୁ (Hayu)—Salt.

ତେଲ—ନିଉ (Niu)—Oil.

ଗୁଡ଼—ଗୁଡୁ (Gudu)—Molasses.

ମହୁ—କ୍ରିୟା (Kriyan)—Honey.

ଶାଗ—କୁଚ (Kucha)—Greens. (vegetables)

ଚିନି—ସିନି (Sini)—Sugar.

୨୪—ବିବିଧ ଶବ୍ଦାବଳୀ—Miscellaneous words.

ଘର—ଇଲୁ (Ilu)—House, dwelling.

ଦ୍ଵାରଦଳ କଟାଠ—ଦାରା (Dara)—Door, Threshold.

ଅଗଣା—ଆଙ୍ଗଣି (Angini)—Court yard.

ରାସ୍ତା—ରାସ୍ତା (Rasta)—Road, way.

ହେନ୍ଦରାଇଟିଡେରୁ (Hendaraititideru)—
Clotheshorse, Clothesrack.

ଚାଟ—ପିରୁ (Jiru)—Way, road, path.

ବାଲୁଣା—ଡୁକୁ (Duku)—Veranda, portico, porch.

ବୋଉରା—ବାଦା (Banda)—Pond, tank.

ମହାଣି—ମାହାଣିମଣ୍ଡା (Mahanimanda)—The cremation
ground.

ଡୋକାଲି—ଡାଲି (Dali)—A basket.

ହେଙ୍ଗ ହୋକେଇ—ହାଙ୍ଗୁଡ଼ି (Hangudi)—A work basket.

ମଣିଣା—ଟାଟି (Tati)—Mat.

କୁଢ଼—କୁହି (Kuhi)—Well.

ବାଡ଼—ବାଡ଼ି (Badi)—A fence,

ହାକି—ହାକି (Haki)—Hunger.

ଅସାକି—ଏସାକି (Asaki)—Thirst.

ଦାର୍ପଣ—ଦାର୍ପଣା (Darpana)—Mirror, Looking glass.

କାକୁଆ—କାକୁଆ (Kakua)—Comb.

ସୂତା—ଲୁଲୁ (Lulu)—Thread.

ଶଗଡ଼—ଶାଗଡ଼ା (Sagada)—Cart.

ଥଳ—ଜାଲିଆ (Jalia)—Bag.

ଦଉଡ଼ି—ଡୋରି (Dori)—Rope.

ଲାଭ—ଯାହୁ (Jaohu)—Gain, Profit.

କଳା—ଡ୍ରାହାଲି (Drahali)—Rags, piece of cloth.

ଟଙ୍କା—ଟାକା (Taka)—A rupee.

ପଇସା—କାନି (Kani)—A pice.

ସିଢ଼ି—ଗେରା (Gera)—Ladder.

ଘୋରଣା ଚକ—ଯୋଡ଼ା (Jota)—A mill stone, a grinding
stone.

ବେନତା—ପେନୁ (Penu)—A God.

ବେବୀ—ପେନୁ (Penu)—A Goddess.

ପ୍ରେତ—ମାହାଣି (Mahani)—Ghost, Spirit.

କାଗଜ—ଲେକାଆକୁ (Lekaaku)—Paper.

ଜତାଗଛ—କିନିମାନ୍ନ (Kienimanna)—The castor oil tree.

ମୂତା—ସାମାସେକୁ (Samaseku)—A kind of hemp.

ଅହାମାର୍ଗ—ଡୁହାବନ୍ଦ୍ରା (Duchabandra)—A plant
(Aohyranthes arpera)

ଶୁଖିଲା—ବାଇତାଡ଼ି (Baitadi)—Dry.

କଞ୍ଚା—ହିଲାଡ଼ି (Hiladi)—Raw.

ଅରୁଆରୁଉଳ—ଆଡ଼ଗୁମାଞ୍ଜି (Ardagumanji)—Sun-dried
husked rice.

ଉପିତା ଗୁଞ୍ଜଳ—ଉପିତିମାଞ୍ଜି (Upitimanji)—Boiled husked rice.

ଉଦିକ ଲୋକ—ହିଲାଗତି ଲୋକ (Hilagati loka)—Poor man.

ମନ ଲୋକ—ମାନିଲୋକ (Maniloku)—Rich man.

- ନରକ—ପୁନାଗତି ଲୋକ (Punaagati loku)—Illiterate.
 ବେଜିତେମୁରି—ବେଜିତେମୁରି (Genjiti hemuri)—A torn cloth.
 ବର୍ତ୍ତିମାନ୍ଦି (Burtimandi)—Lamp.
 ବର୍ତ୍ତିମାନ୍ଦି (Burditi judi)—Light of a lamp.
 ପେନୁ—ପେନୁ (Penu)—A meteor.
 ପାନ୍ଦ୍ରି—ପାନ୍ଦ୍ରି (Pandri)—White.
 କାଡ଼ିଆ—କାଡ଼ିଆ (Kadia)—Black.
 ନେଟ୍ରି—ନେଟ୍ରି (Netree)—Red.
 ହେଙ୍ଗ୍ରି—ହେଙ୍ଗ୍ରି (Hengree)—Yellow.
 ଅଫାଡ଼ି (Afatadi)—Ugly.
 ଅପାନାଡ଼ି (Apanadi)—Pretty, beautiful, nice.
 ବାହାଡ଼ା (Bahada)—Thick.
 ପାଟା—ପାଟା (Patda)—Thin.
 ହିଲିଲୁ (Hielolu)—Wet.
 ଲେ—ଲେ (Lea)—High.
 ଦା—ଦା (Dai)—Low.
 ନାଙ୍ଗାଡ଼ା (Nangada)—Naked.
 ହାକିରି (Hakiri)—Narrow.
 ଟାକ୍ନି (Takni)—Deep.
 ଗାର୍ଡି (Gardi)—A swampy or marshy land.
 ଅସାର (Asar)—Broad, wide.
 କିରି (Kieri)—Cornfield.
 ପାଙ୍ଗା (Panga)—Highland.
 ଜାନ୍ଦୁ (Jandu)—Grass.
 ରିଙ୍ଗା (Ringa)—Charcoal.
 ଡ୍ରାମୁ (Dramu)—Ashes.

ᄒᄒᄒ—ᄒᄒᄒ. (Halu)—Fireplace, a hearth.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय (Bana)—Picture.

କୁଟୁଣି—ହିନି (Hieni)—A club like implement for husking rice.

ମୃତ୍ୟୁ—କଲୁ (Kalu)—A postle, hammer of the Dhenki,
a club like instrument.

ଦଧିମିଳି—ବିଚୁପେଡ଼ା (Hichupeda)—Match box.

ଘୁରୁ—ଗୁରା (Gura)—An oven.

ଶୀତ—ପାଚୁ (Pachu)—Song.

ହିମିନ—ହିମିନେ (Dihimine)—Weeping, crying, wailing.

ଭରମ—ବେହେନାଦି (Behenadi)—Warm, hot.

ପରସ୍ମିତ—ଚିକିନିଆ (Chikinia)—Clear, clean.

ଅପବିତ୍ର—ମହାଳ (Mabala)—Dirty, unclean.

ବାହାଦୀ—ବାହାଦୀ (Baharadi)—Sharp.

ସୁଜା—ସୁଜା (Suja)—Pointed.

ଗୋସ୍ବଜାର—ହବୁର (Tuburi)—Round shaped.

ମିଠା—ହେନେ; ଡାକେନେ (Hene; dakene)—Sweat,

ଅମ୍ବିଦି—ଅମ୍ବିଦି (Ambidi)—Sour.

कसि—क।क (Kahake)—Slightly astringent in taste.

ଓଡ଼ା—କାନ୍ଦୁଲ (Kambali)—Bitter in taste.

୧ କାମ୍ବିତାଦି (Kambitadi)—Ripe.

କଂଚ—ହଳଦି (Hiladi)—Unripe, green.

କଞ୍ଜାବଣ୍ଡି : Kajabandi)—Corpulent.

କୋରା—କରଣିଆ (Karania)—Greedy.

ବୁଦିଗତାୟୁନ—ବୁଦ୍ଧିଗତାୟୁନ (Budigatayun)—Clever.

ପ୍ରସା—ଡାମରା (Damara)—Shadow.

- ନୀଶ—ହାଡ୍ରା (Hadra)—Thin, lean.
 ବଙ୍କା—ଡଙ୍ଗିଲି (Dangili)—Curve.
 ନଳଖ—ନଳକ (Salaka)—Straight.
 ଦୂରବର୍ତ୍ତି—ହେକ (Heka)—Far.
 ସମୀପସ୍ଥ—ଡେକେ (Deke)—Near.
 ଜହ୍ନଜ୍ଜଳ—ଭଜୁଡି (Vajudi)—Bright.
 ଅନ୍ଧାର—ଆନ୍ଧାର (Andara)—Darkness.
 ଧୀର—ଦିରେ (Deere)—Slow, steady.
 ଭର—ପିକାନେ (Pikane)—Heavy.
 ହଲୁକା—ପିକେ (Pikee)—Light.
 ପାଗଳ—ବାୟା (Baya)—Mad.
 ବଳବାନ—ବ୍ଯାୟୁ (Bdayue)—Strong,
 ଦୁର୍ବଳ—ବ୍ଯାୟୁହଲେ (Bdayuhile)—Weak.
 ଦୋଳାୟମାନ—ତୁଙ୍ଗମିନେ (Tungimine)—Hanging,
 swinging.
 ଭଲ୍—ଭକ୍ତୁଆ (Yakua)—Foolish, simpleton.

୨୪—କ୍ରିୟା—Verb.

- ହେବ—ଆନ (Ana)—to be.
 ଦେବ—ହିନ୍ (Hin)—to give.
 ମାରିବା—ଇର୍ନ (Ern)—to beat, to strike.
 ବହିବା—ଡେକିନ୍ (Dekin)—to flow.
 ଉତ୍ପାଦନ କରିବା—କେପିନ୍ (Kepin)—to produce, to grow.
 ଆରମ୍ଭକରିବା—ମାଟକାନ୍ (Matakan)—to begin,
 ଦେଖିବା—ହେଙ୍ଗାନ୍ (Hengan)—to see.

- ଅଜ୍ଞାଦେବା—ବେହୁନ୍ (Behun)—to order, to command.
 ବାନ୍ଧିବା—ଗାହୁନ୍, ଦାହୁନ୍ (Gahun, Dahun)—to tie, to bind.
 କାମୁଡ଼ିବା—କାଚିନ୍ (Kaachin)—to bite.
 ପବନବହୁବା—ଗାଲିବେନ (Galibena)—to blow (wind).
 ଭାଙ୍ଗିବା—ଡିକନ୍ (Dikun)—to break.
 ପସନ୍ଦକରିବା—ଅପିକିନ୍ (Apikin)—to like, to choose.
 ଆସିବା—ବାନ୍ (Ban)—to come.
 ଖୋଳିବା—କାରନ୍ (Karan)—to dig.
 ଟାଣିବା—ରେନ୍ (Ren)—to draw, to drag.
 ପିଇବା—ଭୁନ୍ (Vun)—to drink.
 ଚଢ଼ିବା—ପେରେନ୍ (Perun)—to drive out, to expel.
 ଖାଇବା—ତିନ୍ (Tin)—to eat.
 ଶୋଇବା—ଡୁରିନ୍ (Durin)—to sleep.
 ପଡ଼ିବା—ତର୍ଗିନ୍ (Targin)—to fall.
 ନାଚିବା—ଏନ୍ଦିନ୍ (Andin)—to dance.
 ଯୁଦ୍ଧକରିବା—ମୁସପିଆନ୍ (Muspian)—to fight.
 ଉଡ଼ିବା—ଉଡ଼ାଆନ୍ (Udaan)—to fly.
 ଘାଣେଇବା—ବାମନ୍ଦିଆନ୍ (Bamndian)—to forget.
 ପାଇବା—ବେଟାଆନ୍ (Betaan)—to get, to obtain.
 ଯିବା—ହାନ୍ (Han)—to go.
 ଚୂରିବା—ହୁଇନ୍ (Nuin)—to grind.
 ଜନ୍ମାଇବା—ପାଆନ୍ (Paan)—to bear, to produce.
 ଝୁଲିବା—ଦାକନ୍ (Dakan)—to hang.
 ଫାସିଦେବା—ଲେନ୍ (Len)—to hang to death, to execute.
 ଲୁଚାଇବା—ଡୁକନ୍ (Dukn)—to hide, to conceal.
 ପରିବା—ଆହାନ୍ (Ahan)—to hold, to catch,

- ଜାଣିବା—ପୁନ୍ (Pun)—to know.
 ମିଥ୍ୟାକଥା—ନାଡ଼ିକିନ୍ (Nadikin)—to tell a lie.
 ରହବା—ମାନ (Man)—to stay, to remain.
 ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ିବା—ଘୋଡ଼ା ଏଞ୍ଜିନ୍ (Ghoda engin)—to ride.
 ବଜାଇବା—ବେଇନ୍ (Bein)—to blow, to beat, etc.
 ପକ୍ଷ୍ମା—କାମ୍ବିକିନ୍ (Kambhikin)—to cause a thing
 to ripen.
 ଦୌଡ଼ିବା—ହୁଆନ୍ (Huan)—to run.
 କରଣ ଦେବା—ଉଜୁଡ଼ିକିନ୍ (Ujudikin)—to shine.
 ଗାଇବା—ପାଚିନ୍ (Pachin)—to sing.
 ଜଳରେ ବୁଡ଼ିବା—ଏୟୁତାମୁଜାନ୍ (Ayutamunjan)—to sink
 in water.
 ବସିବା—କାଗିନ୍ (Kagin)—to sit.
 ହତ୍ୟାକରବା—ପାଇନ୍ (Paen)—to kill, to slay.
 କହବା—ବେହେନ୍ (Behen)—to speak, to tell.
 ଛିଡ଼ା ହେବା—ଲେଅନ୍ (Lean)—to stand.
 ଚୋରିକରିବା—ସୋରୁତାନ୍ (Sorutan)—to steal.
 ଦଂଶନକରିବା—କାଚିକିନ୍ (Kachikin)—to bite.
 ଚେଷ୍ଟାକରିବା—କିହିହେନ୍ (Kihihen)—to try, to attempt.
 ଗପଥନକରିବା—ପ୍ରମାନାକିନ୍ (Pramanakin)—to promise,
 to vow.
 ପହଁରିବା—ପ୍ରାମଣିକିନ୍ (Pramanikina)—to swim.
 ନେବା—ଅନ୍ (Aun)—to take.
 ଚରିବା—ଗେହୁନ୍ (Gehun)—to tear, to rend, to saw,
 to split.
 ଫୋପାଡ଼ିବା—କୁତାତୁନ୍ (Kutatun)—to throw, to cast.
 ପିନ୍ଧିବା—ହୁଚିନ୍ (Huchin)—to wear, to put on.

ବୁଣିବା—ମାଟିନ୍ (*Matin*)—to sow.

ଜିତିବା—ଆର୍ଡିନ୍ (*Ardin*)—to win.

ଲେଖିବା—କୁଡିନ୍ (*Kutin*)—to write.

ହୁଅଇବା—ଲାହୁନ୍ (*Lahun*)—to bend.

ରକ୍ତପାତ ହେବା—ନେଟରି ହାନ୍ (*Netari Haan*)—to shed blood

ଆଣିବା—ତାନ୍ (*Tan*)—to bring, to fetch.

ତିଆରିକରିବା—କିନ୍ (*Kin*)—to make, to prepare, to build.

ଗୋଡ଼ିବା—ହୁଡିନ୍ (*Hurdin*)—to burn.

କିଣିବା—କଡିନ୍ (*Kadin*)—to buy.

ଧରିବା—ଆହୁନ୍ (*Ahun*)—to catch, to hold.

ପିନ୍ଧାଇବା—ହୁଚିକିନ୍ (*Huchikin*)—to dress.

ଗୁରୁଣିବା—ଡେର୍ପିନ୍ (*Derpin*)—to crawl.

କାଟିବା—କାଡିନ୍ (*Katin*)—to cut.

ମୁଲିଆବା—ମୁଲୁକିନ୍ (*Mulukin*)—to bargain.

ସାହସକରିବା—ବରସାକିନ୍ (*Barsakin*)—to venture, to dare.

ମରିବା—ହାଇନ୍ (*Hain*)—to die.

କରିବା—କେପିନ୍ (*Kepin*)—to do.

ସ୍ୱପ୍ନଦେଖିବା—ହାପ୍ନାହେନ୍ (*Hapnahren*)—to dream.

ବାସକରିବା—ବାସାଆନ୍ (*Basaan*)—to live, to stay, to reside.

ଖୁଆଇବା—ତିହିନ୍ (*Tihin*)—to feed.

ବୋଧକରିବା—ତାପନ୍ (*Tapan*)—to console.

ପଳାଇବା—ହାଜ୍‌ତୁନ୍ (*Hajtun*)—to go away, to flee.

ଶୁଣିବା—ବେନ୍ (*Ben*)—to hear, to listen to.

ଆଘାତକରିବା—ଗାନାକିନ୍ (*Ganakin*)—to strike, to wound,
to hurt.

ରଖିବା—ଇଟିନ୍ (*Itin*)—to keep.

ଅଣ୍ଡୋଇବା—ମେଣ୍ଡାଟାଲେନିଙ୍ଗିନ୍ (Mendataleningin)—to kneel.
 ପଥ ଦେଖାଇବା—ଜିରୁବେହୁନ୍ (Jirubehun)—to guide,
 to lead.

ଛାଡ଼ିବା—ପିହିନ୍ (Pihin)—to leave.

ପାରିଦେବା—ଉଧାରହିନ୍ (Udharhin)—to lend.

ଅନୁମତିଦେବା—ଟାଟକିନ୍ ('Tatkin)—to allow, to permit.

ବୋଝେଇକରିବା—ଲଡ଼କିନ୍ (Ladikin)—to load.

ହରାଇବା—ହାରକିନ୍ (Harkin)—to lose.

ମନେକରିବା, ସ୍ମରଣ—ଅନ୍ପିନ୍ (Anpin)—to remember,
 to think.

ଦେଖାକରିବା—ଡିସାଆନ୍ (Disaana)—to interview, to meet.

ପଢ଼ିବା—ଜାପିନ୍ (Japin)—to read.

ଫଟାଇବା—ଆହୁନ୍ (Aahun)—to split or crack.

ଖୋଜିବା—ପାରିନ୍ (Parin)—to search, to look for.

ବିକିବା—ପାରନ୍ (Paran)—to sell.

ପଠାଇବା—ପାଣ୍ଡିବା (Pandiba)—to send, to despatch.

ଗୁଳିମାରିବା—ଜିନ୍ (Jin)—to shoot.

ଦେଖାଇବା—ହେନବିକିନ୍ (Henbikin)—to show.

ଇଟିଦେବା—ବାକିନ୍ (Bakn)—to pour out.

ହେପପକାଇବା—ହୁକିନ୍ (Hukin)—to spit.

ଓଢେଇବା—ହେପିନ୍ (Hepin)—to sweep.

ଘୋଡ଼ିହେବା—ପୁରନ୍ (Purun)—to cover up.

ଫୁଲିବା—ପୁଙ୍ଗିନ୍ (Pungin)—to swell.

ଶିକ୍ଷାଦେବା—ଜାପିକିନ୍ (Japikin)—to teach, to instruct.

କାନ୍ଦିବା—ଡିନ୍ (Din)—to weep, to cry, to wail.

କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା—କାମାକେପିନ୍ (Kamakepin)—to work.

ହାଉ ମାଉବା—ହାଉବେଚିନ୍ (Haubechin)—to yawn.

ବଛଣା ପକାଇବା—ଶେଜି ପାହାନ୍ (Seji pahan)—to spread
the bedding.

* ମୁଲ୍ କରବା—ମୁଲୁକିନ୍ (Mulukin)—to bargain, to higggle.

୨୭—ସଂଖ୍ୟା ଓ ମୁଦ୍ରା ପରିମାଣ—

Number & Coins.

୧—ଏକ (Aka)—one.

୨—ଦୁଇ (Duie)—Two.

୩—ତିନି (Tini)—Three.

୪—ସାର (Sari)—Four.

୫—ପାଞ୍ଚ (Panohā)—Five.

୬—ସଅ (Saa)—Six.

୭—ସାତା (Sata)—Seven.

୮—ଆଟି (Aata)—Eight.

୯—ନଅ (Naa)—Nine.

୧୦—ଦଶ (Dus)—Ten.

୧୧—ଏଗାର (Agara)—Eleven.

୧୨—ବାର (Bara)—Twelve.

୧୩—ତେର (Tera)—Thirteen.

୧୪—ସଦା (Sada)—Fourteen.

୧୫—ପନ୍ଦର (Pandara)—Fifteen.

୧୬—ଶୋଡ଼ (Soda)—Sixteen.

* N. B.—କଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାରେ ସାଧାରଣତଃ ଅସମାପିତାବିତ୍ତା ଦେବରେ

୨୯ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

- ୧୭—ସତର (Satara)—Seventeen.
 ୧୮—ଅଠର (Athara)—Eighteen.
 ୧୯—ଅଣିସି (Anisi)—Nineteen.
 ୨୦—କଡେ (Kade)—Twenty.
 ୪୦—ଦୁଇକୋଡ଼ି (Duikody)—Forty.
 ୬୦—ତିନିକୋଡ଼ି (Tinikodi)—Sixty.
 ୮୦—ଆଠକୋଡ଼ି (Sirikodi)—Eighty.
 ୧୦୦—ପାଞ୍ଚକୋଡ଼ି (Panchakodi)—Hundred.
 ୩—କାନି (Kani)—Three pies.
 ୬—ପାରକା (Parka)—Six pies.
 ୯—ତିନିକାନି (Tinikani)—Nine pies.
 ଅଣି—ଅଣି ଅଦାଲି (Ani Adali)—One anna.
 ଦିଅଣି—ବେଡ଼ି ଅଦାଲି (Bedi Adali)—Two annas.
 ସୁକି—ସୁକି ଅଦାଲି (Suki Adali)—Four annas.
 ଅଧୁଲି—ଅଦାଲି (Adali)—Eight annas.
 ୧—ଅଣେ (Ane)—One anna.
 ୨—ବେଡେ (Bede)—Two annas.
 ୩—ତିନିଅଣି (Tini anna)—Three gnnas.
 ୪—ସୁକେ (Suke)—Four annas.
 ୫—ପାସା ଅଣା (Pasa Ana)—Five annas.
 ୬—ସାଅ ଅଣା (Sa Ana)—Six annas.
 ୭—ଶାତ ଅଣା (Sata Ana)—Seven annas.
 ୮—ଆତା ଅଣା (Ata Ana)—Eight annas.
 ୯—ନାଅ ଅଣା (Na Ana)—Nine annas.
 ୧୦—ଦାସା ଅଣା (Dasa Ana)—Ten annas,
 ୧୧—ଆଗାରା ଅଣା (Agara Ana)—Eleven annas.

- ଦ୍ଵାଦଶାଂଶ—ବାରା ଆନା (Bara Ana)—Twelve annas.
ତ୍ରୟୋଦଶାଂଶ—ତେରା ଆନା (Tera Ana)—Thirteen annas.
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶାଂଶ—ସଦାନା (Sadana)—Fourteen annas.
ପଞ୍ଚଦଶାଂଶ—ପନ୍ଦରା ଆନା (Pandara Ana)—Fifteen annas.
ଏକ ଟଙ୍କା—ଏକ ଟାକା (Aka taka)—One rupee.

